

Odůvodnění:

Žalobce se svou žalobou domáhal, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci 5,192.000,- Kč s odůvodněním, že usnesením policejního orgánu ze dne 1. 10. 2010 bylo proti žalobci zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) zák. č. 140/1961 Sb. Proti tomuto usnesení podal žalobce stížnost, která byla zamítnuta státním zastupitelstvím. Obžaloba byla podána dne 8. 4. 2011. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 31. 8. 2011 byl žalobce uznán vinným, proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání. Krajský soud v Ostravě, pobočka Olomouc dne 14. 2. 2012 napadený rozsudek zrušil s tím, že se nejedná o trestný čin. Nezákonným trestním stíháním vznikla žalobci nemajetková újma. Žalobce je zaměstnán [REDAKCE], v důsledku trestního stíhání mu hrozila ztráta zaměstnání, výsluhových nároků a karierního postavení. Žalobce by v případě hrozícího pravomocného odsouzení přišel o bezúhonnost, nemohl by se ucházet o práci [REDAKCE], a dále by mohl přijít o bezpečnostní prověrku. Žalobce v uvedené době studoval vysokou školu, do té doby bez problémů, v důsledku stresu z trestního stíhání se mu zhoršil prospěch, některé zkoušky musel opakovat. O trestním stíhání se dozvěděli jeho kolegové, i jeho nadřízený. Nezákonné trestní stíhání zasáhlo i do rodinného života žalobce, v jeho rodině teď panují napjaté vztahy. Žalobce trpěl poruchami spánku, dosud není jeho psychický stav zcela v pořádku. Žalobce do té doby nebyl nikdy trestán, a to ani za přestupek. Jako přiměřené zadostiučinění žalobce požaduje částku 200,- Kč za hodinu, tj. za 11952 hodin nezákonného trestního stíhání 2,390.400,- Kč. Tuto částku zvýšil za dobu nepravomocného odsouzení v trvání 4008 hodin o 801.600,- Kč. Dále požaduje za poškození dobrého jména v civilním životě 1,000.000,- Kč a za poškození dobrého jména v profesním životě také 1,000.000,- Kč. Žalobce svůj nárok na finanční odškodnění uplatnil u žalované, ta za dostačující formu satisfakce považuje konstatování vydání nezákonného rozhodnutí.

Žalovaná se k žalobě vyjádřila tak, že v ní uplatněný nárok neuznává. Učinila nespornou skutečnost, že u ní žalobce dne 9. 8. 2012 uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 5,192.000,- Kč. Žalovaná dospěla k závěru, že konstatování vydání nezákonného rozhodnutí ve spojení se zprošťujícím rozhodnutím je adekvátní formou satisfakce. Žalovaná přihlédla k tomu, že jednání žalobce bylo hodnoceno jako škodlivé a nesprávné. Věc byla postoupena k projednání jako kázeňský přestupek, přiznání finanční kompenzace by se rozcházel s obecně sdílenou představou o spravedlnosti. Řízení bylo nakonec zastaveno, protože zanikla odpovědnost za přestupek. Vedení trestního stíhání bylo tedy žalobci ku prospěchu, neboť z tohoto důvodu odpovědnost za kázeňský delikt zanikla. Řízení trvalo 1 rok a 5 měsíců, nebylo medializované a žalobci nehrozila vysoká trestní sazba. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout.

Ze spisu Policie ČR, Krajské ředitelství Policie Olomouckého kraje, Územní odbor [REDAKCE] sp. zn. [REDAKCE] soud zjistil, že usnesením státního

zástupce Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 1. 10. 2010, sp. zn. [REDAKCE] bylo zahájeno podle § 160 odst. 1 trestního řádu trestní stíhání žalobce jako obviněného z trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) zák. č. 140/1961 Sb., trestního zákona, jelikož dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že v [REDAKCE]

[REDAKCE] Žalobce podal stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, která byla státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v [REDAKCE] jako nedůvodná zamítnuta. Ke dni 15. 11. 2010 neměl žalobce záznam v rejstříku trestů ČR. Dne 18. 1. 2011 měl proběhnout výslech žalobce u Okresního státního zastupitelství v [REDAKCE], ten využil svého práva a ve věci nevyprávěl. Dne 8. 4. 2011 byla podána obžaloba k Okresnímu soudu v Olomouci. Při hlavním líčení dne 25. 5. 2011 žalobce vypovídal, byla vyslechnuta svědkyně M. [REDAKCE] P. [REDAKCE], I. P. [REDAKCE], L. [REDAKCE], P. [REDAKCE]. Při hlavním líčení dne 23. 6. 2011 byl vyslechnut svědek A. [REDAKCE], M. [REDAKCE], M. [REDAKCE], S. [REDAKCE], Mgr. M. [REDAKCE], I. [REDAKCE] byly provedeny listinné důkazy, např. úřední záznamy, emailové zprávy, zprávy konzultanta, poskytovatelů a jiný policejní spis. Při hlavním líčení dne 23. 8. 2011 byly předneseny závěrečné řeči, rozsudek byl vyhlášen dne 31. 8. 2011. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 31. 8. 2011, č.j. [REDAKCE] byl žalobce uznán vinným ze spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) trestního zákona, za to byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců, přičemž výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 16 měsíců. K odvolání žalobce pak usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v [REDAKCE] ze dne 14. 2. 2012, č.j. [REDAKCE] byl rozsudek soudu I. stupně zrušen v celém rozsahu a věc byla postoupena Krajskému ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje, neboť nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek. Usnesení nabylo právní moci dne 14. 2. 2012. Odvolací soud uvedl, že v postupu soudu I. stupně nezjistil žádné procesní vady, rovněž rozsah dokazování byl dostatečný pro zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Odvolací soud vycházel při svém rozhodování v zásadě i ze správných právních úvah nalézacího soudu, resp. ze správného směru jeho úvahových postupů, ovšem odlišné stanovisko zaujal v samotných právních závěrech, když dospěl k závěru, že jednání obžalovaného nelze považovat za trestný čin. Odvolací soud se ztotožnil s hodnotícími úvahami soudu nalézacího, že na jednání žalobce, [REDAKCE] je nutno sice nahlížet jako na jednání nesprávné, liknavé, kdy [REDAKCE] aby se věc dostala do oficiálního šetření, avšak vzhledem [REDAKCE]

ke všem okolnostem případu a jejich zvláštnostem byly zcela namíště úvahy a závěry o kárném provinění, resp. o kázeňském přestupku. Co se týká jednání žalobce, kdy [REDACTED] [REDACTED] odvolací soud se domnívá, že nemohlo a ani nenaplnilo formální znaky skutkové podstaty trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele dle § 158 trestního zákona. [REDACTED] pak jednal jako soukromá osoba, ať již v zájmu svém, aby neměl v práci problémy, nebo v zájmu rodinném, žalobce tak neměl v této fázi v průběhu skutkového děje postavení veřejného činitele. Nezbyvá též než konstatovat, že vlastní stažení trestního oznámení bylo zcela v režii poškozené M [REDACTED] P [REDACTED]. Odvolací soud též uvedl, že v předmětné věci nebylo možné rozhodnout o zproštění obžalovaného obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, jak navrhoval žalobce, ale bylo nezbytné věc postoupit orgánu příslušnému k rozhodnutí, zda daným skutkem nebyl spáchán kázeňský přestupek. Rozhodnutím Policie ČR, vedoucím územního odboru [REDACTED] KROK ve věcech kázeňských ze dne 10. 4. 2012, č. [REDACTED] [REDACTED] bylo podle § 188 písm. d) zák. č. 361/2003 Sb. zastaveno řízení o jednání, které má znaky kázeňského přestupku podle § 50 odst. 1 zák. č. 361/2003 Sb. vzhledem k době, kdy ke spáchání kázeňského přestupku došlo, nebylo možné rozhodnout jinak než řízení zastavit, jelikož odpovědnost za kázeňský přestupek zanikla dne 27. 8. 2010. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 26. 4. 2012.

Z výměnného listu ze dne 12. 11. 2012 soud zjistil, že MUDr. R [REDACTED] T [REDACTED] praktická lékařka v Olomouci uvedla, že žalobce trpí chronickými obtížemi od 06/2011 – dochází pravidelně na kontroly. Žalobce při jednání soudu dne 3. 6. 2014 vysvětlil, že chronickými obtížemi se rozumí potíže se spaním, žalobce užívá léky.

Svědkyň E [REDACTED] K [REDACTED] při své svědecké výpovědi uvedla, že je manželkou žalobce, jeho trestní stíhání bylo peklo, doufá, že už to nikdy nezažije. Celá rodina se kvůli tomu rozhádala, manžel byl podrážděný, špatně spal, vyjížděl na děti. Dříve se scházela širší rodina při oslavách bez problémů, nyní spolu v podstatě nekomunikují, neboť každý se domnívá, že všechno byla chyba té druhé strany. Žádné konkrétní náznaky toho, že by manžel měl přijít o práci, nebyly, ale obavy měli. Manžel si vyřizoval i nějaké léky na zklidnění, neví, zda je stále užívá. V té době si manžel dodělával školu, myslí si, že mu šla. Ona celou dobu svého manžela podporovala.

Z uplatnění nároku ze dne 8. 8. 2012 a ze stanoviska žalované ze dne 4. 2. 2013 soud zjistil, že žalobce uplatnil u žalované dne 9. 8. 2012 mimo jiné nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 5,192.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. [REDACTED]. Žalovaná konstatovala, že bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, peněžitou formu zadostiučinění žalobci nepřiznala.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), stát odpovídá

za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle § 2 cit. zák. odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit.

Podle § 5 zák. č. 82/1998 Sb. stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem.

Podle § 7 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.

Podle § 8 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Podle § 31a odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

Podle § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Po právní stránce posoudil soud předmětnou věc podle § 5 písm. a), § 7 odst. 1, § 8 odst. 1 a § 31a odst. 1, 2 zákona č. 82/1998 Sb., když se žalobce po žalované domáhá náhrady nemajetkové újmy ve výši 5,192.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání. Žalobce u žalované svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatnil ve smyslu § 14 odst. 1, 3 zákona č. 82/1998 Sb., uspokojen nebyl ani částečně, věc tak může být projednána před soudem (§ 15 odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb.).

V řízení bylo prokázáno, že usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v [REDAKCE] ze dne 14. 2. 2012, č.j. [REDAKCE] byla věc žalobce, obviněného ze spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, postoupena Krajskému ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje, neboť nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek, čímž zároveň došlo ke zrušení usnesení Okresního státního zastupitelství v Olomouci ze dne 1. 10. 2010, sp. zn. [REDAKCE] o zahájení trestního stíhání žalobce. Usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce podle § 160 odst. 1 trestního řádu je po formální stránce nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. v případě, kdy trestní stíhání neskončí pravomocným odsouzením (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25Cdo 1487/2001).

V daném případě však s vydáním tohoto rozhodnutí nemůže být spojen nárok žalobce na náhradu škody (nemajetkové újmy), neboť smyslem a účelem zákona č. 82/1998 Sb. je, že se poškozený nedopustil protiprávního jednání. Žalobce se však jednání, které naplňovalo minimálně znaky kázeňského přestupku (§ 50 odst. 1 zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru), dopustil, řízení o kázeňském přestupku však bylo zastaveno podle § 188 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb. z důvodu zániku odpovědnosti za kázeňský přestupek ve smyslu § 186 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., („Kázeňský trest za kázeňský přestupek lze uložit nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy se služební funkcionář dozvěděl o jednání, které má znaky kázeňského přestupku, a nejpozději do 1 roku ode dne, kdy ke spáchání kázeňského přestupku došlo. Kázeňský trest za jednání, které má znaky přestupku, lze uložit nejpozději do 1 roku ode dne, kdy došlo ke spáchání přestupku. Do běhu těchto lhůt se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení.“). Na posuzovaný případ tak lze analogicky aplikovat § 12 odst. 1 písm. b) zák. č. 82/1998 Sb., dle kterého právo na náhradu škody nemá mimo jiné ten, proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný. Přiznání práva na náhradu škody (nemajetkové újmy) způsobené trestním stíháním v případě, kdy se trestně stíhaná osoba dopustila protiprávního jednání odpovídajícího skutkové podstatě trestného činu (kázeňského přestupku), by bylo v příkrém rozporu se zásadou *ex iniuria ius non oritur* (z bezpráví právo vzejít nemůže). Běh času nemůže ovlivnit to, že se určitá osoba dopustila jednání zákonem reprobovaného. Okolnost, že pozdní reakce státu na čin určité osoby má za následek, že státu zaniklo oprávnění pachateli trestného činu (přestupku) uložit přiměřený trest a pachateli zanikla povinnost přiměřený trest strpět, by sama o sobě neměla zakládat právo pachatele na náhradu nemajetkové újmy (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. září 2012, sp. zn. 28Cdo 605/2012). Z výše uvedeného důvodu soud žalobu jako nedůvodnou v celém rozsahu zamítl (výrok I.).

Pouze pro úplnost soud dodává, že i v případě, že by neshledal existenci výše uvedené okolnosti vylučující odpovědnost žalované za škodu (nemajetkovou újmu) způsobenou žalobci nezákonným rozhodnutím, pak by žalobu též v celém rozsahu zamítl, neboť shodně se žalovanou má za to, že konstatování vydání nezákonného rozhodnutí je zcela dostačující formou zadostiučinění za nemajetkovou újmu (§ 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb.). Při stanovení formy či výše zadostiučinění soud vychází především z povahy trestní věci, z délky trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře poškozeného, přičemž přihlédne i k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Kritéria uvedená v § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. se nepoužijí, neboť se týkají výlučně stanovení odškodnění v případě nesprávného úředního postupu spočívajícího v porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011 nebo ze dne 21. 8. 2012, sp. zn. 30Cdo 2256/2011).

Žalobce byl stíhán pro trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, za který bylo možné v případě vydání odsuzujícího rozsudku uložit žalobci trest odnětí svobody v trvání až 3 let. Vzhledem k tomu, že žalobce byl osobou netrestanou, mohl důvodně předpokládat, že v případě odsouzení by mu byl uložen velmi nízký podmíněný trest. Takto bylo i následně rozhodnuto Okresním

soudem v Olomouci dne 31. 8. 2011, kdy uznal žalobce vinným podle obžaloby a uložil mu trest odnětí svobody v trvání 8 měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 16 měsíců, tedy trest na samé spodní hranici zákonné sazby. Tento rozsudek byl posléze zrušen odvolacím soudem dne 14. 2. 2012 a nakonec bylo řízení o kázeňském přestupku dne 10. 4. 2012 zastaveno. Povaha trestné činnosti (trestné činy veřejných činitelů), pro kterou byl žalobce stíhán, zpravidla nepůsobí přílišné společenské odsouzení stíhaného (navíc se jednalo o jednání, které nevykazovalo přílišnou společenskou nebezpečnost, když se žalobce rozhodl řešit rodinné záležitosti mimo oficiální cestu tzv. „na vlastní pěst“), jak by tomu mohlo být v případech trestního stíhání pro trestný čin proti životu a zdraví, proti svobodě a lidské důstojnosti nebo hrubě narušující občanské soužití, apod. Trestní řízení žalobce se nedostalo do širšího povědomí, věděla o něm pouze rodina žalobce, jakož i další příbuzní, kteří se rozhodli věc řešit dle rad žalobce, byli tedy již dříve (před zahájením trestního řízení) s celou věcí podrobně obeznámeni. V průběhu trestního řízení nedošlo ani k žádným omezením žalobce ve služebním poměru, nebyl [REDAKCE] zproštěn výkonu služby, apod. Svědkyně E [REDAKCE] K [REDAKCE] vypověděla, že žalobce byl podrážděný, špatně spal, dodělal školu, ale škola mu šla. Jedinými následky v osobnostní sféře žalobce tak jsou jeho „chronické obtíže“ (potíže se spaním), kdy dle svého tvrzení stále užívá léky.

Délka trestního řízení (včetně řízení o kázeňském přestupku), které trvalo od 1. 10. 2010 do 26. 4. 2012, tj. 1 rok a 7 měsíců, byla s ohledem na veškeré rozhodné skutečnosti případu přiměřená (nejprve bylo rozhodováno okresním a krajským státním zastupitelstvím, následně byla věc projednávána na dvou stupních soudní soustavy a nakonec policií ve věcech kázeňských; konala se 4 hlavní líčení, při kterých byli vyslýcháni svědkové a provedeny listinné důkazy či fotodokumentace, tyto důkazy bylo nutné následně posoudit jednotlivě a též ve vzájemné souvislosti a učinit z nich správný skutkový a právní závěr, průtahy v řízení nebyly zjištěny žádné, ani nebyly žalobcem tvrzeny).

Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011). Výše uvedené skutečnosti vedly soud k závěru, že přiznání zadostiučinění v penězích (navíc ve zcela extrémní výši, kterou žalobce požaduje) by nebylo namísto, proto by žalobu v celém rozsahu zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 1 o.s.ř. za použití § 151 odst. 1 o.s.ř., podle něhož účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přiznává soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. V souzeném případě byla zcela úspěšná žalovaná, proti které byla žaloba v celém rozsahu zamítnuta, proto by měla proti neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že žalované žádné náklady nevznikly, rozhodl soud tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo (výrok II.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do patnácti dnů ode dne jeho doručení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 dvakrát v písemném vyhotovení.

V Praze dne 3. června 2014

Mgr. Markéta Jirásková, v. r.
soudkyně

Za správnost vyhotovení:
Zbahnová